מדיניות הודו נוכח מלחמת ישראל בחמאס

written by יוסף רוזן | 28.10.2023

מאז עלייתו של נרנדרה מודי (Narendra Modi) ומפלגת ה-BJP ההינדית לשלטון בהודו במאי 2014 השתנו היחסים בין ישראל להודו במידה ניכרת, וזכו לפרופיל גבוה. אלה כללו ביקורים הדדיים של ראשי הממשלות, וסדרה של ביקורים מיניסטריאליים בין המדינות אשר נועדו לקדם את קשרי המדינות בתחומים רבים מעבר לשיתוף הפעולה בחקלאות ובביטחון.

בכירים בהודו התייחסו ליחסים עם מדינת ישראל כאל שותפות אסטרטגית, ואף הצביעו על כך שהיחסים צריכים להיות בעלי השלכות רוחב גם על המזרח התיכון ודרום אסיה, ולא להסתכם במישור הבילטרלי לבדו. מסגרת כמו ה-I2U2 (מסגרת שיתוף פעולה הכוללת את ישראל, הודו, ארה"ב ואיחוד האמירויות) מהווה דוגמה לתפקיד האזורי והגלובלי הגובר של הודו, וכן לקשר המתהדק בין אסיה למזה"ת מגמה הנכונה גם נוכח המלחמה בעזה.

בעקבות מתקפת הטרור של החמאס ב-7 באוקטובר ניצבו מדינות רבות לצד מדינת ישראל בתמיכה ללא סייג, בעמידה על זכותה של מדינת ישראל להגן על עצמה ובגינוי נחרץ של החמאס. ראש ממשלת הודו פרסם את הזעזוע העמוק שחש עם היוודע המתקפות הרצחניות של חמאס, הביע סולידריות עם מדינת ישראל ובהמשך חזר על תמיכתו. גם הודים רבים, הינדים בעיקר, ממשיכים לשטוף את הרשתות החברתיות בהודעות תמיכה.

בה בעת, משרד החוץ ההודי, הידוע בתפיסתו המסורתית המקדשת את הקשר עם העולם המוסלמי, פרסם ב-12 באוקטובר הודעה "מאוזנת" שקראה למשא ומתן שבסופו הקמת מדינה פלסטינית עצמאית לצד ישראל, זאת בהתאם למדיניותה העקבית וארוכת שנים.

העמידה של ממשלת הודו לצד מדינת ישראל אינה מפתיעה, שכן היא עצמה סובלת מרדיקליזציה אסלאמית בשטחה ואירועי אלימות וטרור הן מצד מוסלמים והן מצד קומוניסטים קיצוניים. יצוין כי בהודו חיים כמאתיים מיליון מוסלמים. אוכלוסייה זו, יחד עם מצב נפיץ באזור קשמיר, יוצרים מתיחות אתנית קבועה בין הינדים לבין מוסלמים.

לעומת עמדתו של מודי, גינה יו"ר מפלגת האופוזיציה המובילה בהודו, מפלגת הקונגרס (INC), ראהול גנדהי, את האלימות משני הצדדים בסכסוך הישראלי-פלסטיני, וכן גינה את הפגיעה באזרחים חפים מפשע. הוא הוסיף כי ניתוק עזה ממים, מחשמל וממזון הוא פשע נגד האנושות, בעוד שהטרור של חמאס הוא רק פשע.

התבטאות זו מחדדת את הפער בין מפלגת ה-INC, שממשיכה לנקוט קו התומך בעולם הערבי-מוסלמי, לבין מפלגת ה-BJP, אשר אימצה קו לאומני ופרגמטי תוך התקרבות לעולם המערבי. כיוון שהודו נמצאת בעיצומו של קמפיין בחירות (אפריל-מאי 2024), מודי וה-BJP אשר נתפסים

כאנטי-מוסלמים כולל טענות למעורבות לכאורה של מודי בפרעות גוג'ראט נגד מוסלמים בשנת 2002 בזמן שהיה שר ראשי שם נוהגים בזהירות מול האוכלוסייה המוסלמית וכן מול הקהילה הבינ"ל על מנת לא לעורר ביקורת כנגדם, כפי שכבר נשמעה בתחילת השנה מפי ארה"ב.

המלצות

אין לצפות או לדרוש כי הודו תרחיב את הבעות התמיכה הפומביות בישראל, אלא יש להתמקד במעשים ובצעדים שניתן לקדם מול ממשלת הודו:

1. **לפעול מול ממשלת הודו (משרד הפנים) להגדיר את החמאס כארגון טרור**. ניתן לפעול בעניין זה גם מול היועץ לביטחון לאומי של הודו.
2. **לבחון את פעילות הודו מול העולם הערבי למען שחרור החטופים**, וכן לחיזוק הלגיטימציה של ישראל לפעול נגד החמאס.
3. להדגיש בפני הודו כי המלחמה מול חמאס הינה רמה מקומית של מאבק אזורי וגלובלי, שבו להודו יש תפקיד חשוב בחיבור הדרום הגלובלי למחנה הפרגמטי **במסגרת זו, יוזמת ה-India-Middle East-Europe Economic Corridor) IMEEC) עדיין רלוונטית**, והסיכוי לממשה יהיה אף גדול יותר ללא חמאס באזור.
4. להמשיך לעודד את ההודים **להגדיל את ההשקעות בכלכלה הישראלית** גם עכשיו.